

הוא יום של אסון נוסף למדינה!..

מקבל אחד, ועוד אחד ועוד אחד. זה לא משמש לשום מטרה במדינה. המיספר הזה, נועד בליכולו לעזור לך אם חלילה תיפול כשכב. איך אפשר להשתמש בו לצורכי בחירות?

אני מציע לחברי ועדת הבחירות לעמוד על כך שגם בצה"ל תהיה ההצבעה על-פי תעודות זהות. אנחנו יודעים שבעינות לחימה, אין צה"ל מעוניין שחיילים ישאו תעודת זהות בכיס. כולנו מבינים מדוע. אבל עכשיו -

אפשר לחשוב שמר משה דיון לא זה בליכוד שמעולם לא הסתכל במפת יבוסת לפני המיליטריזם, אלא שגם אחרי המיליטריזם לא מרח לפי תוח אטלס שז' בתיספר ודגולות ישיש מיצרי באכיאלימנדב.

להדיח את המשלה!

אדוני היושבראש, וזהי ממשתל-אסון - לא רק אתמול; אלא גם היום וגם מחר, מפני שאינה מסוגלת להיכנס בלב פתוח לעידן של משאומתן לשלום. אין היא מסוגלת אף להעמיד במבחן רציני את כוונות העריבים - הלשום או למילחמה.

לפיכך, אדוני היושבראש, השיקוד העליון ברנע זה הוא: איך להביא להדחת המשלה הזאת?

אילו היה ליונים בתוך המערך אומץ-לב (אם לא להשתמש במונח אנטומי מסויים), לקום עכשיו, להדיח את המשלה הזאת ולהקים חדשה מטעם המערך - כי אז כל הדברים היו נראים אחרת. אבל מאחר שאין שום תכונה כזאת, ואין אומץ-לב כזה - אין דרך אחרת להביא לשינוי המשלה אלא על-ידי בחירות, שבי עיקבותיהן יוצעו לנשיא המדינה מועמדים חדשים להרכיב המשלה.

משום כך, למרות שאני כוון בעד פתיחת רשימות-מועמדים - ודרשומה כמו שלי בודאי אין מה להפסיד מזה - זה כפוף לשיקוד האחד הזה: שיש לקיים את הבחירות בהקדם האפשרי, ואין להסכים לשום תחבולה, אפילו בכיסוף מה יפה, שתביא להחייאת הבחירות.

כשעופר רוצה, גם מטאטא יורה

אדוני היושבראש, אני מוכרח להביע כאן תמקה עמוקה.

עמדתי על הדוכן הזה לפני חודש, ונימקתי הסתייגות שלי שדרשה להעניק את זכות הבחירה לכל מי שילמאו לו 18 שנה עד יום הבחירות. נאמר לנו אז על דעת הגבורה - המנגנון של משרד-הפנים - שזה בשום פנים איננו אפשרי. אמרתי אז מעל הדוכן הזה: בעידן של מחשבים, מי שאמר שזה איננו אפשרי - איננו מסוגל לנהל בחירות כלל; איננו מסוגל גם לנהל חנות-מכולת.

26 בנובמבר 1973

המאורע המזועזע ביותר לא אירע באולם הכנסת, אלא מחוצה לו.

הגשנו הצעה לסדר-היום בעניין השבויים בסוריה, יחד עם סיעות הליכוד, אך לפני הישיבה התקשר עימי ח"כ מנחם בגין, והודיע לי שהליכוד מבטל את בקשתו, זמנית, לפי בקשת מישפחות-השבויים, הסבורות כי דיון זה יזיק לעניין. עשינו כמותר.

אבל באותו יום באו לכנסת מישפחות הנעדרים. תחילתו ישבו עימנו כמה מנציגיהן בבניין הכנסת, אך אחר כך ביקשו אותי לצאת החוצה, לשמוע את דברי המישפחות כולן. יצאתי, יחד עם היים לנדאו מהליכוד, ואחר-כך הצטרף גם בגין.

שמענו דברים מזעזעים, אך לא יכולנו להושיע. יכולנו רק לבקש שהכנסת תזעיק את גולדה ודין שיבואו מייד - אך שניהם פחדו להתייצב בפני המישפחות. כך שקרה שבפעם הראשונה מאז הפגנות-השילומים לפני 20 שנה, שברו מפנינים שמשות בכנסת. הרגשתי בושע עמוקה.

באותו יום אישרה הכנסת את תיקון חוק הבחירות, המעניק זכות-בחירה בפועל לבני 18.

להצביע בעד ולהצביע על (צילה מנוסי בלוח הכפול) ימי רגיעה. כל חייל יהיה בבית בין היום ובין יום-הבחירות. הוא יוכל להצטייד בתעודת-זהות שלו.

דין מפר את החוק

ועוד דבר, אדוני היושבראש, שאני הייב להעלותו כאן, לתשומת-לב כל חברי-הכנסת הנוכחים. ביום הרביעי שעבר שירתה הטלוויזיה מאורע שהוא שערורייה מבחינה ציבורית ועבירה על החוק מבחינה מישפחית. חוק הבחירות לכנסת קובע שבחודשים האחרונים

הם מתחילים בשלום!

לפני הבחירות אין לנהל בצה"ל שום הסברה פוליטית. אסורה לא רק כל הסברה מישפחית, אלא כל הסברה פוליטית בכלל. מתרת על הסברה על ענייני נשק, עניינים צבאיים טכניים.

והנה באים שררהביטחון וראש-המשלה... יגאל הורביץ; ואהרון יריב.

אורי אבנרי: ...ואהרון יריב, נער השעשועים חי תורני האחרון, הולכים למוצב של צה"ל ועורכים שם מיבצע נפסד של שטיפת-מוח. הם לא רק שניהלו שם תעמולה פוליטית מובהקת לקו של משה דיין וגולדת מאיר, אלא שהעריכה בטלוויזיה עוד סילפה לחלוטין את אשר אירע באותו מוצב, ומחקה כל מה שאמרו החיילים.

החיילים אמרו דברים חריפים מאד נגד משה דיין, הם קמו עליו ואמרו: אנחנו מוכנים להחזיר את השטחים תמורת שלום. כל זה נתחד מהטרט, ונשאר מישאליעם שערך משה דיין בין פקדיו: האם אתם רוצים בשלום תמורת החזרת שטחים?

חייל מיסכן אחד הרים את היד, ראה שמשע דיין מסתכל בו בזעם והוריד את ידו וגירד את אוגונו. זה ראו. אבל לא הראו מה אירע רגע לפני זה. משה דיין לא שאל, האם אתם מוכנים תמורת השלום להחזיר שתי חים? הוא אמר שהערבים אינם רוצים בשלום, שהחזרת השטחים לא תביא שלום - אז האם אתם מוכנים בתנאים אלה להחזיר שטחים?

כל זה לא הראו. הראו רק שדין שואל מי מוכן להחזיר שטחים? - ומסתבר שאין חיילים המוכנים להחזיר שטחים. עצם הדבר הזה הוא פסול מעיקרו, וחוא מהווה עבירה על החוק.

אותו איש, שבמשך שש שנים הפר את חוקי המדינה כפרהסיה, שהפיץ במדינת אוויר רה שג הפתאבות ושחיתות, ששימש דוגמה אישית שלילית לכל חייל בצה"ל - ממשך היום במעשיו אלה. האם הכנסת לא תתערב, ועדת-הבחירות לא תתערב, והיועץ המישפטי לא יתערב?

הקטע האחרון עור, כנראה. אחרי שאמנון זיכ"ר רוני התלונן על פרשה זו רשמית, בשם סיעתנו, הורה השופט היים כהן למשה דיין לחדול מייד מ"חוגי-בית" כאלה בצה"ל.

כמה דקות דרושות למחשב כדי לפלוט את שמות כל הנוגעים בדבר?

והנה, פלא מן השמיים: עופר רצה - המטאטא יורה. פתאום זה אפשרי. הקרושי ברוך-הוא לא היה מסוגל לזה כנראה; עופר היה מסוגל.

זה מערער את האמון בחוותי-הדעת של מומחי מיש"ר-הפנים, בצורה מצערת ביותר. ומי שזוכר את תפקידם של פקדי משרד-הפנים בפרשת בדר-עופר - אולי לא יתפלא על כך.

זיכרים בצה"ל?

אולם, אדוני היושבראש, לגבי בחירת בני ה-18 אני מוכרח להביע פיקסוק חמור. יש לי ספק, יש לי חשש חמור מאד, לגבי כשרות הבחירות בצה"ל.

אני תולך בהן תיקנות גדולות מאוד. כבר אמרתי מעל הדוכן הזה: אני מאמין שקמה תנועת-שלום חדשה בתוככי צה"ל, אני סבור שהקולות של צה"ל ישיפעו לפוכה על הרכב הכנסת הבאה.

אבל אני חרד לטהר הבחירות בצה"ל.

רצו לערוך בצה"ל בחירות במשך שלושה ימים רצופים, או במשך יומיים. בחירות שיימשכו יותר מיום אחד פותחות פתח לזיופים. אין קל יותר מאשר לזייף את הקלפי ביחידה מרוחקת, שבה אין ועדת-קלפי המייצגת את הרשימות.

איזה מין בחירות יהיו אלה? הבוחרים ביום השני כבר יידעו את התוצאות של היום הראשון, מסיקור כלי-התקשורת, ויושפעו מהם. החיילים יישבו במקומות מרוחקים, וישמעו ברדיו שמיפלגה פלוגית עלתה ומישפלגה אלמונית ירדה, וכולנו יודעים שדבר כזה משפיע על הבוחרים.

לא נראה לי שחיילים יצביעו עליפי מיסמך הנקרא "פנקס שבויים". אני מכיר חיילים שיש בידם שלושה פנקסי-שבויים. אין בזה עבירה. פנקסי-שבויים הוא מיס"מ הממלא תפקיד מסויים, והוא מחולק ביד רחבה. אתה

העליתי רעיון זה לראשונה לפני שמונה שנים, באחד מנאומי הראשונים בכנסת. הצבעתי אז על כך שבכל מערכת-בחירות נגולת זכות-הבחירה מחלק מבני 18, באופן שרירותי, בגלל מחדלים טכניים. אך רק עתה, בגלל דרישת הציבור שכל הלוחמים יוכלו להצביע, מצאה ישיבתנו אוזן קשבת, והפכה להצעת-חוק של אברהם עופר דיוקא.

תמכנו, כמובן, בהצעת-החוק, אך ניצלנו את ההזדמנות כדי להתייחס לכמה בעיות אחרות הקשורות בבחי"רות ובצה"ל.

תחילה התייחסתי לרעיון פתיחת רשימות-המועמדים מחדש, בעיקבות המילחמה:

אורי אבנרי: המשלה, שבראשה עומדים גולדה מאיר, משה דיין וישראל גלילי, הביאה על המדינת אסון מאין כמתה.

כל יום שבו נמשכת כהונתה של המשלה זו הוא יום של אסון למדינה. כל יום נוסף מחבל בסיכווי השלום.

הבוקר נתפרסם הנאום השערורייתי של גולדה מאיר, נאום כוזב מעיקרו, שבו אמרה שהיתה צפויה סכנה לקיום המדינה במילחמת יום-הכיפורים.

לקיום המדינה, לא פחות ולא יותר!

למרות האסונות הגדולים שהמשלה הביאה על המדינה, למרות האסונות ששר-הבני בהן הביא על צה"ל - השיג צה"ל את גדול ניצחונותיו בכלימיה האוייב ובהדיפתו.

כל מי מצוי בעניינים ערביים כהואיזה יודע שאין חבלה יותר גדולה לסיכווי השלום מאשר נאום המעורר בלב הקיצוניים הערביים את התיקווה שניתן היה אתמול, או שניתן יהיה מחר, לחסל את מדינת ישראל בכוח הנשק. אין תחמושת נוראה יותר נגד שוחרי-השלום בעולם הערבי, ולמען המטורפים בעולם הערבי, כמו קדאפי, מאשר נאום כזה של גולדה מאיר.

יום לפני כן - נאם שרהביטחון, שרהביטחון-העצמי, הוא אמר כי אנחנו עומדים בראשית של המלחמה; שלא תחזיר שום דבר; שאשר-אלישייך חשובה יותר מן השלום.